

התנהלות ארדואן מספקת לישראל הזדמנות: להזכיר לקהילה הבין-לאומית מיהו הכובש האמיתי

02.06.2024 | נועה לזימי | written by

נשיא טורקיה אינו מפספס הזדמנות להתבטא נגד לחימת צה"ל בעזה תוך הדהוד נרטיב ה"התנגדות" הפלשתינית השקרי ותיאור פעילי הארגון הרצחני חמאס כ"לוחמי חופש". הגיע העת שישראל תשיב לו באותה מטבע.

מאז מלחמת חרבות ברזל ארדואן מתעקש לתאר את החמאס כתנועת שחרור ולהציג את עצמו כנושא דגל המאבק הפלשתיני. לאחרונה אף הצהיר בגאווה כי למעלה מ-1,000 פעילי חמאס מטופלים בבתי החולים ברחבי טורקיה, והצר על כך שהיוונים רואים בחמאס ארגון טרור ולא תנועת התנגדות.

התייצבותו הבוטה של ארדואן לצד חמאס עומדת בשורה אחת עם מהלכים עוינים אחרים של אנקרה נגד ישראל בשנים האחרונות, וביתר שאת מאז פרוץ המלחמה, לרבות ההחלטה חסרת התקדים על ניתוק קשרי המסחר עם ישראל. אך היא גם מספקת לישראל הזדמנות שעד כה לא נוצלה על ידה, לצאת מעמדת המגננה ההסברתית המאפיינת את התנהלותה מזה שנים ולהשיב מלחמה שערה כנגד המוסר הכפול האוחז בנרטיב הכיבוש השקרי שהתבסס בקהילה הבינלאומית, וזה שארדואן פועל להדהד מעל כל במה אפשרית.

האמת היא שאין מתאימה מאנקרה להמחיש את עומק הצביעות בהשמצותיו של ארדואן ביחס ל"כיבוש" הישראלי. כבר עשורים ש"הרפובליקה הטורקית של צפון קפריסין" מתפקדת כמדינה דה-פקטו, אף על פי שאינה מוכרת על ידי הקהילה הבינלאומית. ב-1974 פלשה טורקיה לקפריסין בתגובה לניסיון יווני בהפיכה צבאית נגד ממשלת קפריסין החוקית בתירוץ שהיא מגינה על האוכלוסייה הטורקית באי.

בניגוד להסכם הפסקת האש של האו"ם, טורקיה פצחה במבצע נוסף שחשף את מטרותה האמיתיות: חלוקה של צפון האי. במהלך המבצע גירשה טורקיה בכוח למעלה מ-200,000 קפריסאים יוונים שהוחלפו במתיישבים חדשים מטורקיה, והצליחה לבסס שליטה על יותר משליש משטח קפריסין. התוקפנות הטורקית נמשכת עד היום עם אלפי חיילים טורקים המוצבים בצפון האי, בנייה בלתי חוקית של נכסים בבעלות קפריסאית יוונית, הפרדה אתנית וכן הרס של המורשת הנוצרית העתיקה.

כמו כן, במקביל לכך שארדואן מתהדר בעמידתו לצד העם הפלשתיני "המדוכא", הוא שולל זכויות פוליטיות ותרבותיות מהמיעוט הכורדי המתגורר בטורקיה. לאחר ניסיון ההפיכה הכושל

ביולי 2016 בידי פלג צבאי הנאמן לפטולה גולן, ארדואן יצא למסע טיהורים מקיף שהתרחב הרבה מעבר לתומכי גולן. במהלך הטיהור נעצרו ראשי מפלגת העמים הדמוקרטית ((HDP הפרו-כורדית, חברי פרלמנט מהמפלגה ועוד אלפים מחבריה כולל בכירי עיריות שונות.

שנה קודם לכן, בעימותים בין כוחות הביטחון הטורקיים לבין המחתרת הכורדית, היד הקשה שנקט ארדואן לדיכוי האלימות בדרום-מזרח המדינה הגיעה לממדים חסרי תקדים. טורקיה כפתה עוצר באזורים כורדים רבים והשביתה שירותים חיוניים לתושבים, מה שגרם למשבר הומניטרי עצום ולעקירתם של מאות אלפי אזרחים כורדים מבתיהם.

ארדואן דואג להעניק יחס "שווה" לאוטונומיות הכורדיות מעבר לגבול. החל בשנת 2016 טורקיה פתחה ברצף של מתקפות נגד בסיסים של ה-PKK בחבל הכורדי בעיראק וכנגד ארגונים המזוהים עמו בסוריה. בתואנה שהוא מנהל מאבק בלוחמי טרור, נשיא טורקיה ניצל את ההזדמנות לבצע סיפוח דה פקטו תוך הפרה חמורה של זכויות האדם של תושבי האזור. מאז שנת 2018, טורקיה העבירה כ-400,000 ערבים וטורקמנים לתוך המובלעת הכורדית בעפרין הסורית, והתושבים הכורדים, שקודם לכן היו 80% מהאוכלוסייה המקומית, מהווים כיום פחות מרבע ממנה.

אפילו המלחמה בדאעש לא שינתה את סדר העדיפויות של ארדואן. עד שסוף סוף הצטרפה טורקיה למערכה שניהלו כוחות הקואליציה נגד הארגון הרצחני, הדבר שימש עבודה כסיפור כיסוי להנחית מכה קשה על הכורדים בצפון עיראק וסוריה, ורק מעט ממשאביה הושקעו לטובת השמדת מעוזי הארגון הברברי. האירוניה הגיעה לשיא חדש בתחילת אוקטובר 2023, כאשר ארדואן, בעודו מתנגח בישראל תחת מצג שווא של דאגה לרווחתם של תושבי עזה, תקף כ-140 מטרות אזרחיות בצפון סוריה כולל הפצצה של בתי חולים.

טורקיה מתנהלת ככוח פולש גם במקומות שמהם לא נשקף סיכון ישיר לביטחונה. על מנת להבטיח את שרידות המשטר בלוב ולקצור בעקבות כך יתרונות כלכליים ואחרים, בינואר 2020 אנקרה שלחה מל"טים וחיילים, ביניהם שכירי חרב ג'יהאדיסטים מסוריה לסיועה של "ממשלת ההסכמה הלאומית" האסלאמיסטית, מול הכוחות הנגדיים בראשותו של ח'ליפה חפתר. היותה שחקן מרכזי בסכסוך הלובי הביאה להחמרה במצב זכויות האדם במדינה ולערעור יציבותה וממשיכה לעורר דאגה אצל מצרים החוששת מזליגת הטרור לשטחה.

אם כן, בפעם הבאה שארדואן מנפנף במילים כמו "כיבוש", "התנגדות" ו"לוחמי חופש", על ישראל שלא לעמוד בשקט מנגד ולהזכיר לקהילה הבינלאומית מיהו הכובש האמיתי בסיפור.

המאמר התפרסם בישראל היום, בתאריך 2.6.2024.